mgr Anna Kocwa-Karnaś

STRESZCZENIE I SŁOWA KLUCZOWE W JĘZYKU POLSKIM

Dysfunkcje poznawcze w izolowanych chorobach móżdżku.

Streszczenie

Choroby móżdżku należą do rzadkich chorób ośrodkowego układu nerwowego. Najczęstszą patologią jest udar niedokrwienny móżdżku oraz zanik kory móżdżku. Objawy ruchowe móżdżku znane są od dawna. Zaburzenia poznawcze obserwowane w przebiegu patologii móżdżku opisywane są od kilkunastu lat, a wyniki bywają sprzeczne. Obserwowane zaburzenia dotyczą funkcji językowych, uwagi, pamięci, zaburzeń wzrokowo-przestrzennych, wykonawczych oraz emocji. Nie ustalono jak dotąd obrazu typowego dla patologii móżdżku. Mechanizmy wyjaśniające wpływ móżdżku na funkcje poznawcze, wskazujące komunikację móżdżku z korą mózgu poprzez drogę móżdżkowo-mostowo-rdzeniową oraz zjawisko skrzyżowanej diaschizy móżdżkowo – korowej, nie są wystarczające, aby wytłumaczyć zróżnicowany i heterogenny obraz objawów w patologii móżdżku.

Ustalenie profilu zaburzeń poznawczych oraz możliwie stałego wzorca zaburzeń poznawczych w przebiegu patologii móżdżku może przyczynić się zarówno do szybszej diagnozy udaru móżdżku, jak również dalszego postępowania terapeutycznego chorych.

Celem pracy było ustalenie wzorca zaburzeń poznawczych u pacjentów z izolowaną patologią móżdżku. W pracy zbadano neuropsychologicznie pacjentów, u których rozpoznano udar niedokrwienny móżdżku, zanik kory móżdżku oraz guza móżdżku. Materiał obejmował 52 pacjentów, u których rozpoznano udar niedokrwienny móżdżku lewej, prawej, lub obu półkul (45 osób), 5 pacjentów z zanikiem kory móżdżku oraz 2 pacjentów z guzem móżdżku. Grupa chorych z udarem niedokrwiennym móżdżku została podzielona na dwie podgrupy, z udarem lewej półkuli oraz z udarem prawopółkulowym. Wyniki porównano z wynikami

występującymi w grupie kontrolnej 52 pacjentów, u których wykluczono patologię OUN, w wieku i płci podobnej do grup badanych.

U wszystkich pacjentów zastosowano takie samo badanie neuropsychologiczne, z użyciem standardowych testów do oceny zaburzeń funkcji mowy, uwagi, pamięci, funkcji wzrokowo-przestrzennych oraz wykonawczych. U części pacjentów, w grupie z chorobą neurodegeneracyjną móżdżku wykonano badanie poziomu depresji.

U wszystkich pacjentów z patologią móżdżku stwierdzono zaburzenia poznawcze, najczęściej o nasileniu łagodnym, z umiarkowanymi zaburzeniami poszczególnych funkcji. Znamiennie istotną statystycznie różnicę stwierdzono w zakresie funkcji wzrokowo -przestrzennych, wykonawczych, fluencji słownej oraz uwagi w porównaniu do badanych z grupy kontrolnej. Stwierdzono podkorowy profil zaburzeń poznawczych u pacjentów z patologią móżdżku. Można częściowo zróżnicować zaburzenia poznawcze w zależności od strony patologii móżdżku.

Pacjenci z patologią w prawej półkuli móżdżku mieli głównie zaburzenia funkcji mowy i fluencji, zaburzenia uwagi oraz zaburzenia wykonawcze. Pacjenci z patologią lewej półkuli móżdżku mieli głownie zaburzenia wzrokowo przestrzenne z zaburzeniami pamięci wzrokowej oraz zaburzenia wykonawcze.

Udar móżdżku wywołuje zróżnicowane i heterogenne zaburzenia funkcji poznawczych, które są wynikiem odmiennej lokalizacji półkulowej móżdżku. Pacjenci, bez względu na stronę uszkodzenia kory móżdżku, mają zaburzenia wykonawcze, wpływające na pogorszenie jakości życia, dlatego chorzy z izolowaną chorobą móżdżku powinni mieć przeprowadzaną całościową diagnostykę neuropsychologiczną oraz wdrożone adekwatne leczenie terapeutyczne.

SŁOWA KLUCZOWE: zaburzenia poznawcze, udar móżdżku, zaburzenia wykonawcze; diaschiza móżdżkowo – korowa; komórki Purkinjego; kalbindyna D28k; układ dopaminergiczny.